

A ROVÁSÍRÁS UNICODE SZABVÁNYA ÖSSZEEGYEZTETHETETLEN A HAGYOMÁNYOKKAL!

Háttérirat példákkal az N4268 iratból származó hibákról.

BAKONYI Gábor. (Budapest, Csillaghegy)

August 15, 2015

1 Bevezetés

Az N3532.pdf iratba átmásolásra kerültek a megelőző dokumentumok hibái is. "Összeférhetetlen dolgokat öszecsomagoltak egy közös csomagba. Egy betűnek sok egyenértékű jelalak változata lehet, de ez a megoldás ezt nem veszi figyelembe.

Például a 6 ábrán láthatjuk, hogy az évszázadok során az ország különböző részein különböző stílusokat használtak. A táblázaton láthatjuk, hogy a jelalakok apróbb változásaitól eltekintve, és eltekintve a helyesírási eltérésektől, közel ugyanazok a betűk vannak jelen az összes ábc állományában. Néha kifejejtett betűk hiányoznak a sorból, de a jelenlévő betűk megfeleltethetőek a többi sorozat betűinek. Úgy tűnik, hogy csak különböző stílusai ugyanannak az írásrendszernek.

Ha használni akarjuk a hagyományos rovásírást, akkor egy alapbetűt egyetlen kóddal kell jelölnünk.

Ennek ellenére, ez a javaslat a stílustól függően két, vagy több kóddal tervezi jelölni az alapbetűket, a stAlus függvényében. Ez esetben például egy szöveg, amelyet Mezőkeresztesi stylusban írtak, olvashatatlan lenne a Telegdi ttf betűkészlettel az interneten. De ha mi csak ugyanazzal a betűstílussal tudunk olvasni, amivel a szöveg íródott, akkor mi szükség van a Unicode szabványra?

2 Károk, amiket a műkedvelő reformerek okoztak.

A XX. században, főként az utóbbi ötven, vagy húsz évben, egymástól független, műkedvelő csoportok, a közismert latin ábc mintájára reformokat vezettek be, hogy deformálják az eredeti írásrendszert. A rengeteg dilettáns csoport zűrzavart és összevisszaságot teremtett. Manapság a különféle csoportoknak már egymással és az eredeti stílusokkal összeférhetetlen betűkészletei vannak.

A reformereknek sohasem volt merszük az új betűkhöz új jelalakat készíteni, így a

	a	á	e	é	ë	i	í	o	ó	ö	ő	u	ú	ü	ű
Petrovay János 1903	4	4̄	ŷ	ŷ̄		†	†̄	∪	∪̄	K	K̄	⊗	⊗̄	z	z̄
Magyar Adorján	4	4	ŷ	ŷ		†	∪	ŷ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Szakonyi István 1963	4	4	ŷ	ŷ		†	∪	ŷ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Forrai 1996	4	4	ŷ	ŷ		†	†	∪	∪	K	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Forrai 1994	4	4	ŷ	ŷ		†	†	∪	∪	K	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Libsch 1998	4	4	ŷ	ŷ		†	†	∪	∪	z	K	⊗	⊗	⊗	⊗
Nyíri Attila <2008	4	4	ŷ	ŷ		†	†	∪	∪	∪	∪	⊗	⊗	⊗	⊗
Badinyi	4	4	ŷ	ŷ		†	∪	ŷ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	P	P	ŷ	ŷ		†	∪	ŷ	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Kiszely 2001	4	ŷ	†	∪	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	4	ŷ	†	∪	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗

Figure 2: Reform magánhangzók.

lehető legrosszabbat tették, amit csak tehettek:

Betűalakokat válogattak a régi betűkészletekből, és új jelentéseket adtak nekik. Ezzel az eljárással néhány régi betűkészletből készült egy nagyobb. Ez a kártékony elvet széles körben alkalmazták a reformerek köreiből, ám rengeteg lehetőség van egy nagyobb betűsor összetákolására az eredetiékből, és ez anarchiához vezetett. Az a betűkészletek, amelyet a deformer csoportok alkottak, nemcsak egymással összeférhetetlenek, de az eredeti készletekkel is.

2.1 Az ütközések részletezése.

A kódütközések főként a magánhangzóknál vannak.

2.1.1 Példa: Az 'U' betű

A fenti figure3 ábrán az 'U' betű néhány jellegzetes alakváltozatát láthatjuk a széles választékból.

Ha valaki egy ttf állományt akar készíteni, a hagyományos írás használatakor a készítő szabadon választhat közülük. A reform írásrendsterben van két kiválasztott alakváltozat: az egyik mint hosszú 'U' a másik rövid 'U', eltérő jelentéssel. A röbbi alakváltozat definiálatlan. A különböző műkedvelő csoportok más-más megoldásokat választottak.

Figure 3: Hagományos 'U' alakváltozatok.

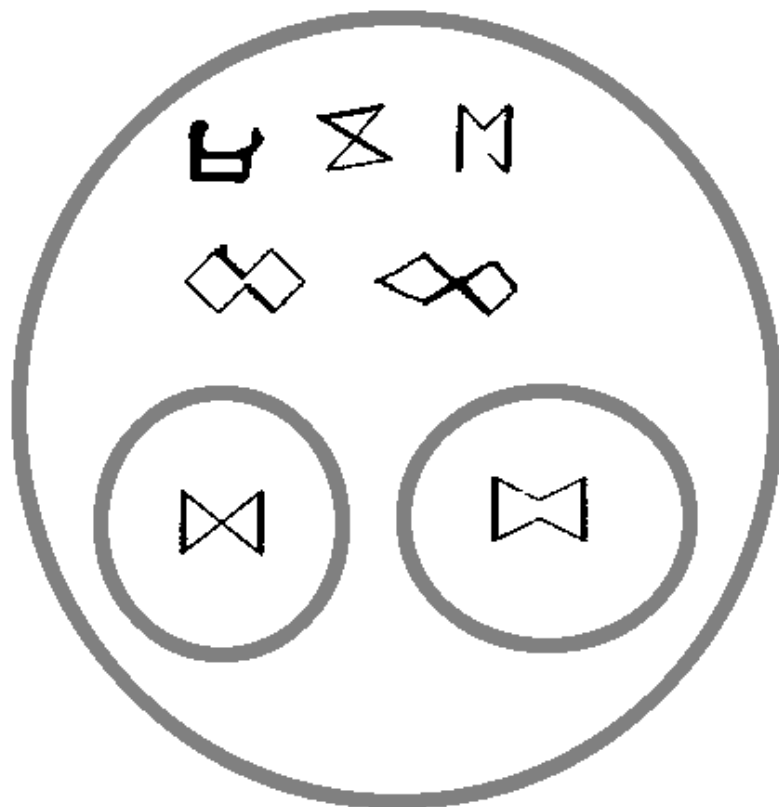

Figure 4: 'U' alakváltozat halmazok.

A figure2 ábrán láthatjuk, hogy például a reformer Nyíri éppen ellenkezően választott, mint a reformer Forrai.

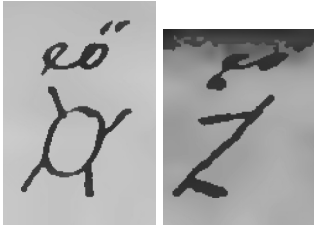
Ezzel az eljárással lehetetlen következetes ttf állományt készíteni. Ez a javaslat csak a reformerek vágyaira tekintettel döntötte el, hogy két alakváltozatot két külön kóddal jelöl. A műkedvelő reformer csoportok hangereje alapján választottak megoldást. Nincs vita, csak önkény.

Másrészt, ez a megoldás tiltja a hagyományos betűk többi alakváltozatának használatát, egy kötelező alakváltozatot kell használni.

Ebben az esetben lehetetlen a különféle stílusok használata!

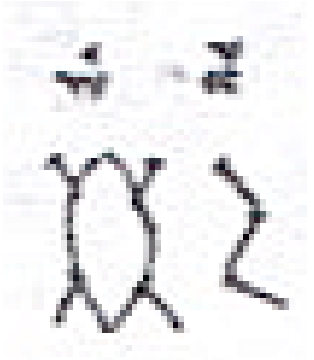
2.1.2 Félreértések az 'Ü' és 'Ö' betük esetén.

A Marrsigli-ABC-ben l thatjuk a két betüt:

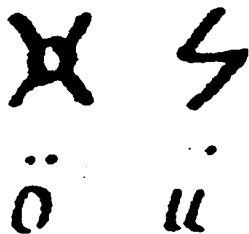
Mindkettő 'eö'-ként lett átírva! Ez csak tévedés lehet!

Ugyanezek a betük a Nikolsburgi ABC-ben:

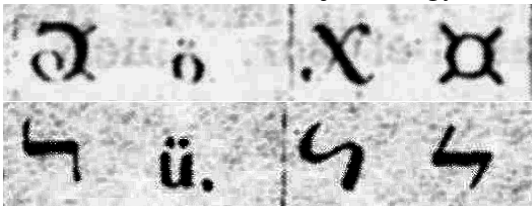

Láthatjuk, hogy az 'Ü' betü átirata 'evv', az 'Ö' betü átirata pedig 'vee'. Az átirat egyáltalán nem egyértelmű, mert ezek a hangok hiányoznak a latin nyelvből.

Ugyanezek a betük szerepelnek a Kajoni II. ABC-ben de az 'ü' betü tükörkép párja a Nikolsburgi és a Marsigli 'ü'-nek:

A Révai II. ABC-ban majdnem ugyanaz:

Az 'Ü' betünek két fő alakváltozata van, amelyek egymás tükörkép párjai, de van egy harmadik variáns is, a Tar I. ABC-ben:

Most demonstráltuk, hogy a külön nikolsburgi betük elmélete téves, csak hogy sajnos ez az elmélet az alapja a modernizálásnak, ezért elképzelhetetlen, hogy egyetlen reformer is

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the letter 'A'

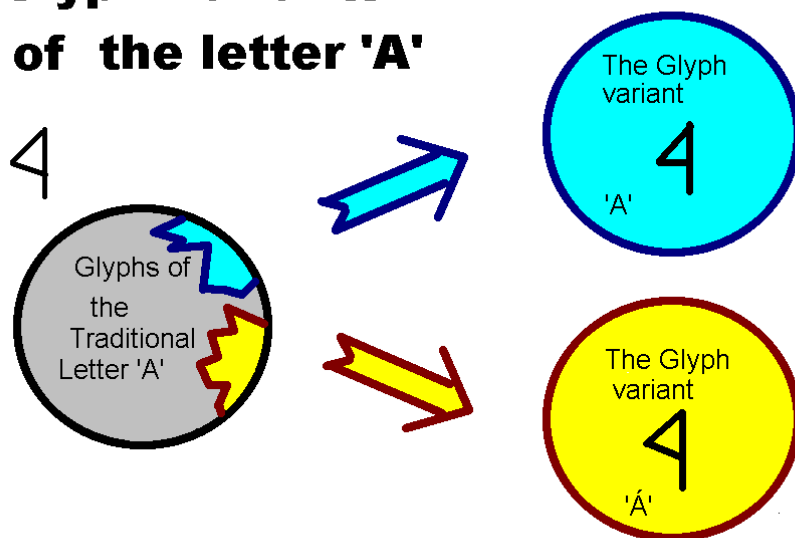

Figure 7: Michael Everson megoldása az 'A' és 'Á' betűkre.

2.2.1 A nagybetűk és kisbetűk.

A rovásírásban a nagybetű és kisbetű megkülönböztetése ellentétes a hagyománnyal. A reformerek csak utánozni akarják a latin írásrendszert. Nyáron még nem létezett, ám az agyvihar egy új hulláma feltalálta. A történelemben a kisbetűk a nagybetűk leegyszerűsítései. A természetes fejlődés éppen ellentétes az agyvihar irányával.

2.3 Egyéb hibák a dokumentumban.

Az írásrendszer angol neve megtévesztő (rég magyar). Az "Old-Hungarian", újonnan kreált mesterséges, írásrendszer utánezatok csoportja. Éppen azért, mert egyikük sem volt kényelmes, éppen azért igyekezett oly sok dilettáns csoport jobbat alkotni. Így keletkezett a zűrzavar. Természetesen az N3697 dokumentumban még sok vitatható megoldás van, de amíg ennyire távol áll bármely jó megoldástól, nem érdemes a ritkábban használt betűkről vitázni.

3 Összefoglalás

Talán Everson úr szeret mesterséges írásokat fejleszteni, de a rovásírásnak körülbelül ezer éves története van. Azt javaslom, hogy különítsük el az új alkotásokat a hagyományos betűktől. Rossz nézni a károkat, amit ez a javaslat okoz a hagyományos felhasználás rovására, hogy lehetőségeket teremt az agyviharoknak. Azt gondolom, hogy az ő javaslata se a reformereknek, se a hagyományos felhasználóknak nem jó, mert erőszakkal oldja meg az összeférhetlenségi gondokat.

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the letter 'H' ✂ and the letter 'E' Ƿ

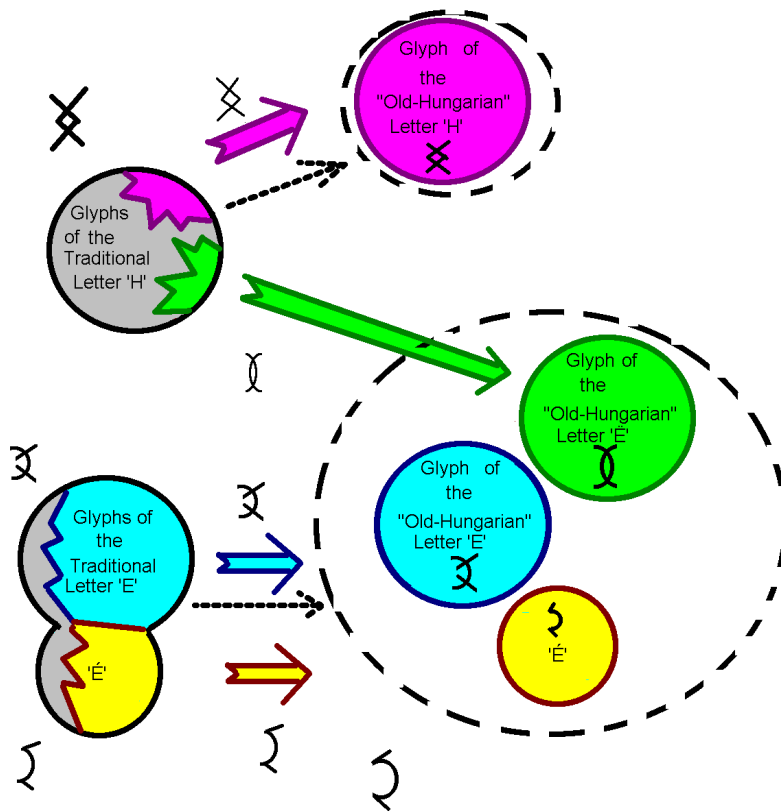

Figure 8: Michael Everson megoldása az 'E' and 'É' és 'H' betűkre.

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the letter 'i'

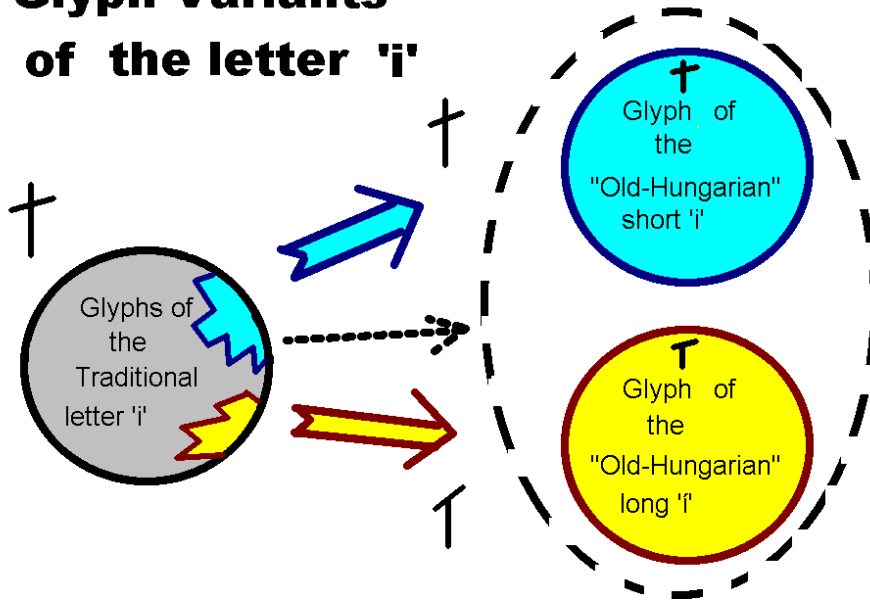

Figure 9: Michael Everson megoldása az 'I' betűre.

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the letter 'o'

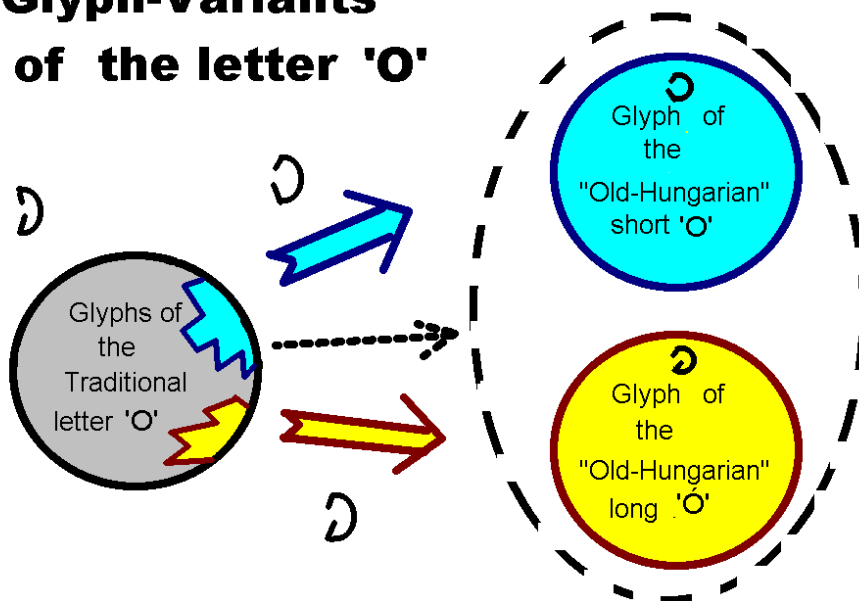

Figure 10: Michael Everson megoldása az 'O' betűre.

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the Letter 'Ö' and 'Û'

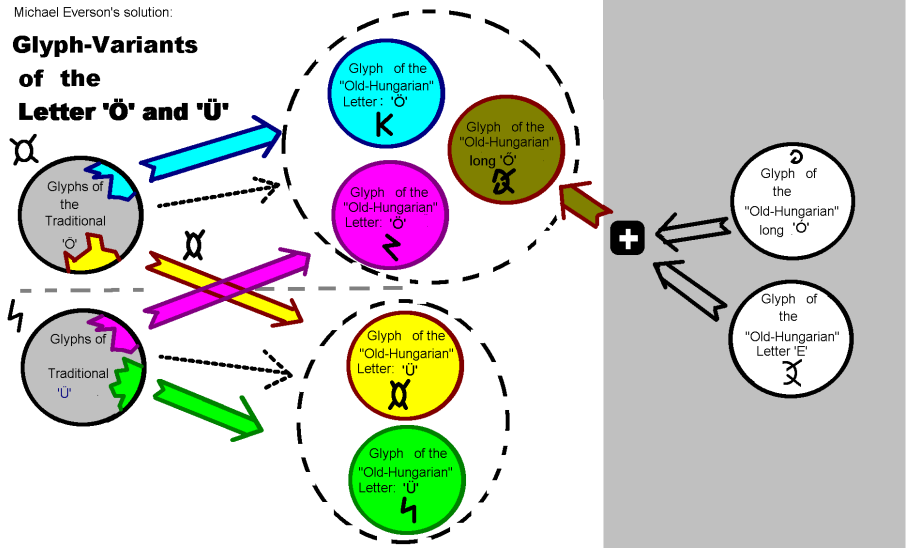

Figure 11: Michael Everson megoldása az 'OuEu' betűre.

Michael Everson's solution:

Glyph-Variants of the letter 'U'

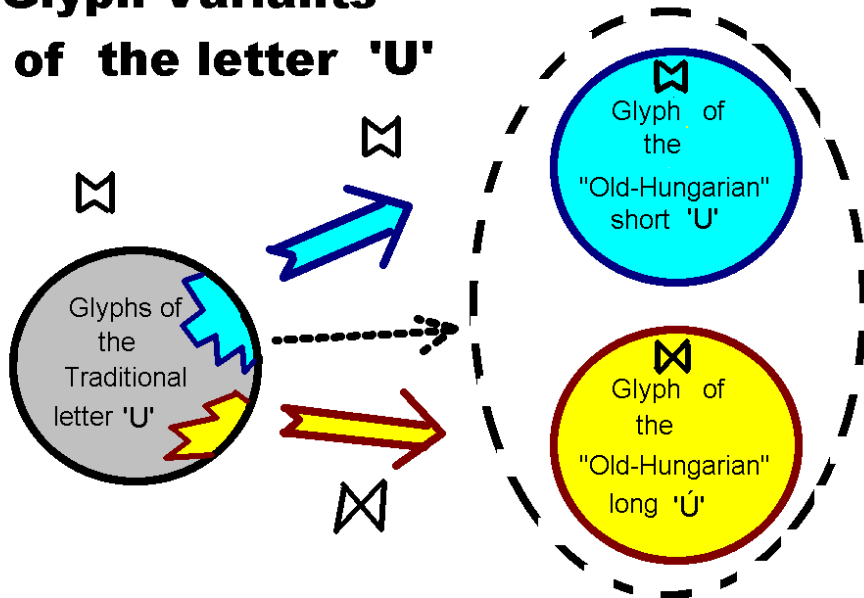

Figure 12: Michael Everson megoldása az 'U' betűre.

My Request:

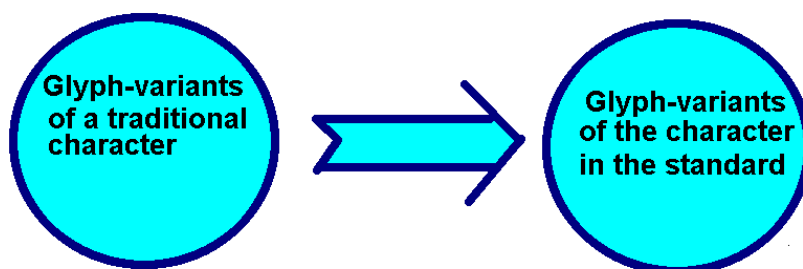

Figure 13: Az én igényem a hagyományos betűk esetén.

Azt gondolom, hogy a hagyományos betűket és az újonnan kreált betűket elkülönített blokkokba kellene tenni, tehát egy független blokk szolgálná az agyvihar-betűket. Ha új betűket hoznának létre az újonnan létrehozott hosszú magánhangzóknak, az megkétszerezné a magánhangzók számát, de így viszont legalább három független betűkódot kell használni magánhangzónként. Egyet az eredetinek, egyet a rövidnek és egyet a hosszú magánhangzónak.

Tudom, hogy ez nagyon ostoba dolog, de a reformerek által megteremtett helyzet is ostoba. Az agyvihar blokkban a magánhangzóknak nincs meghatározott alakja, csak hangalakja. (Ezeknek valóban nincs hagyományos betűalakjuk!) Így a reformer csoportok használhatnák a saját betűalakjaikat, és az senkit se zavarna. Ugyanakkor a hagyományos blokk megszabadulna a zűrzavartól.

Michael Everson szerint a javaslatom ellentétes a UNICODE szabályokkal. Nem ismerem olyan jól a UNICODE szanályokat mint ő, de én utálok a zűrzavart, az önkényes döntéseket és kódütközéseket. Ahogy én a magyarokat ismerem, ha egy hibás szabvány kerülne elfogadásra, mindenki saját iszlése szerint alakítaná a betűk alakváltozatait a ttf betűkészletekben, és nagyobb lenne a zűrzavar mint valaha!

A felhasználók szeretnék különféle betűstílusokat használni, és sohasem hagynák magukat eltiltani ettől.

4 2. Összegzés

Michael Everson már többször megkísérelte összefésülni a hagyományos és a kortárs betűkészleteket, de folyton a hagyományos betűkészletek kárára. Azt hiszem, hogy talán egy kis ügyességgel lehetséges is lehetne egy használható változat létrehozása, de ha ez ennyire nehéz, akkor jobb lenne elkülöníteni

a "Native Hungarian" hagyományos írásrendszert az "Old Hungarian" reform írásrendszerektől. Míg a "Native-Hungarian" egyetlen hagyományos írásrendszer, rengeteg ábc-változattal, addig az "Old-Hungarian" egy csomó összeférhetetlen mesterséges írásrendszer, amit a II. Világháborút követően a hagyományos írásrendszernek nem a betűiből, hanem a betűk alakváltozataiból hoztak létre, a Forrai-féle összeollózás zavaros módszerrel.

